

І.В. Клименко

СКОРОМОВКИ

***Мовленнєвий матеріал для
автоматизації звуків у дітей з вадами
мовлення***

**Балаклія
2014**

Рекомендовано районною методичною радою відділу освіти
Балаклійської районної державної адміністрації
Протокол № від 16.12.2014 р.

Автор: Клименко Ірина Володимирівна, вчитель-логопед
логопедичного пункту при Балаклійській загальноосвітній
школі I-III ступенів № 1 ім. О.А.Тризни, спеціаліст вищої
категорії

Скоромовки. Мовленнєвий матеріал для автоматизації звуків
у дітей з вадами мовлення – Балаклія, 2014.- ст..

Даний посібник містить скоромовки та близький до них
мовленнєвий матеріал на автоматизацію та диференціацію
приголосних звуків С, СЬ, З, ЗЬ, Ц, Ш, Ж, Щ, Ч, Л, ЛЬ, Р, РЬ
у дітей з мовленнєвими вадами.

Цікавий матеріал, систематизований у певній послідовності,
сприятиме розвитку мовлення дітей 5 – 7 років.

Для логопедів, вчителів та батьків

Висновки експертизи			
1. Реєстраційний номер _____			
2. Назва проекту _____			
3. Розділ Логопеди закладів освіти			
4. Назва роботи Скоромовки. Мовленнєвий матеріал для автоматизації звуків у дітей з вадами мовлення			
5. Автор роботи Клименко Ірина Володимирівна			
Експерти			
П.І.Б.	Дата	Загальний бал	Підпис
Середній бал			
Голова комісії _____			
		<i>П.І.Б.</i>	<i>підпис</i>
Дата _____			

Вступ

Своєрідним фольклорним жанром є *скоромовка* – весела та віртуозна гра у швидке повторення жартівливих віршів і фраз, які складно вимовляти без належної практики. Робота із скоромовкою – це найкращий засіб привести дитину до живого джерела народної творчості. Діти дуже люблять працювати зі скоромовками, адже це цікаве та захоплююче явище. Цінність скоромовки виражається не у смислового навантаженні, а в такому підборі і розстановці слів, вимова яких вимагає від мовця певних зусиль і сприяє виробленню дикції, правильної артикуляції, що підвищує культуру усного мовлення. Скоромовки можна використовувати на різних етапах уроків читання та української мови.

Методика роботи із скоромовкою

1. Педагог промовляє скоромовку двічі повільно та чітко, інтонує потрібний звук.
2. Аналіз звукового складу, визначення звука, що повторюється у кожному слові.
3. Повільне повторення учнями.
4. Хорове промовляння повільно та чітко (3-4 рази).
5. Хорове промовляння швидко та голосно.
6. Читання в різних варіантах:
  - схвильовано;
  - радісно;
  - із захопленням;
  - здивовано.
7. Читання скоромовки на одному подиху.

Робота за посібником є ефективною й для корекції стійких дефектів звуковимови та вироблення чіткої дикції, дихання.

С

- ❖ У ставку гуськом стоять гусенята й гуска.
Гусенята плюскотять, гуска носом
плюска.
- ❖ Як місили тісто в місті, усе місто стало в
тісті.
- ❖ У стоніжок по сто ніжок. Всі сто милися,
всі стомилися.
- ❖ Сів Василь на сіль.
- ❖ Сидів горобець на сосні,
заснув – і упав уві сні.
Якби не упав уві сні,
сидів би він ще на сосні.
- ❖ Босий хлопець сіно косить,
роса росить ноги босі.
- ❖ Від солі у Соні всі супи солоні.

- ❖ В ямі не спиться вусатому сому.
Сому вусатому сумно самому.

СПОЧИВАЄ СИВИЙ СОМ

Сом наївся досхочу:

Ситно сому- вусачу.

Спочиває сивий сом:

Ой, солодкий сниться сон!

- ❖ Сіло сонце на сосну,
Сонно мовило: «Засну!»
Сосни сонечко гойдали,
Сосни сонечко благали:
- Сонце, сонечко, не треба,
Стане темно нам без тебе.
- ❖ Улас у нас, Панас у вас.
- ❖ А дідусь Опанас нам купив ананас,
Тож приходьте до нас – почастуємо вас.

З

- ❖ Захар заліз на перелаз.
- Захарку, злізь!
- Захарку, злазь!
Зумів залізти, знай, як злізти!
- ❖ Зоя і Зіна знайшли лозини.
Лозина до лозини —
І зроблені корзини.

- ❖ Водовоз віз воду з водопроводу.
- ❖ На возі коза, під возом лоза.
- ❖ Коза в лузі – лоза в тузі.
Бери лозу, жени козу.

С – З

- ❖ Семен сіно віз - не довів: лишив сани - узяв віз.

Ц

- ❖ На полиці в коробіці півкараваю і
паляниця.
- ❖ Летів горобець, сів на хлівець,
А як вийшов стрілець, то утік горобець.
- ❖ Цап на тина злізти хоче,
Цесарочка йде, цокоче.
- ❖ Всім подобається це куце цуценя.
- ❖ Гриць малює олівцем гусеницю з
горобцем.
- ❖ Цеберку цесарка в крамниці взяла,
В цеберку цесарка яєць нанесла.
- ❖ У крамниці продавець загубив свій
олівець.
- ❖ Напекли млинців, назвали кравців,
А кравець за млинець та й побіг у танець.
- ❖ Як на сцену на цеглину
Сів цвіркунчик біля тину.
Цвіринчить і цвіринчить,
Не на мить не замовчить!

Ш

- ❖ На кому шапка найковпакуватіша?
- ❖ Ми до школи швидко йшли, кущ
шипшиновий знайшли.
- ❖ Сів шпак на шпаківню,
Заспівав шпак пісню півню:
- Ти не вмієш, так як я,
Так, як ти, не вмію я.
- ❖ В горішнику горішина горішками
обвішана.
Оришка й Тимішко струшують горішки.
- ❖ Шепче вітер: "Ша-ша-ша!
Шубку білочка знайшла!"
Шелестить трава похила:
Шубку білочка купила!
Шепчеш ти і вірю я:
Шубка в білочки своя!

Г.Чубач

- ❖ Йшли лошата з вишняку,—
Шум і шурхіт в сушняку.
- ❖ Над шляхом Явдошка шукала
волошки.
- ❖ На шафі – шапка, у шафі – шарф.

Ж

Дзизчить над житом жвавий жук,
бо жовтий він вдягнув кожух.

- ❖ Біжить стежина поміж ожини.
І вже у Жені ожина в жмені.
- ❖ Моржі лежать, моржат сторожать.
- ❖ Жатка жваво жито жне.
Жатку жнець не дожене.
- ❖ Вужа вжалила вужиха.
Не життя вужу, а лихо!
- ❖ Жовтий жук купив жилет, джемпер,
джинси та жакет.

- ❖ Жужжить у Жені
Жук у жмені.
«Жу-жу-жу, жу-жу-жу!
Я з тобою не дружу!»
- ❖ На болоті журавель жував журавлину,
А у лісі їжачок – живильну ожину.
- ❖ Забажала жабка в жбанку
На базар везти сметанку.
Їжакам і жукам у банки
Наливає жабка сметанки.
А коли розпродасть
цілий жбанчик –
На зелений заробить жупанчик.

Щ

- ❖ Борщик у горщику,
Щавель у борщику.
А до борщу – ще й по лящу.
- ❖ Щедрий дощик площу полоще.

- ❖ У лузі журавлик
щипав собі щавлик.
Купіть йому горщик -
Він зварить вам борщик.
- ❖ Бабин біб розцвів у дощ, буде бабі біб у
борщ.

ЩИГЛІ

Щиглі в кущах пищали,
Щоранку сповіщали:
— В кущах вітрище свище,
Щипає морозище.

Ч

- ❖ Ой був собі коточок, украв солі клубочок
та й сховався в куточок.
- ❖ В чаплі чорні черевички.
Чапля чапа до водички.
- ❖ Ходить квочка коло кілочка, водить
діточок коло квіточок.

- ❖ На печі, на печі
Смачні та гарячі
Пшеничні калачі.
Хочеш їсти калачі –
Не сиди на печі.

- ❖ У чотирьох черепашок четверо
черепашенят.

С – Ш

ВАСИЛИНКА Й МАША

Ой, весела Василинка,
Василинка-веселинка.

А Маша, мов кваша:

Кисне й кисне Маша!

- ❖ Мишка сушки насушила,
мишка мишок запросила.
Мишки сушку їсти стали,
мишки зубки поламали.

❖ Шишки на сосні, шашки на столі.

Ц – Ч

❖ Очиці у вовчиці – наче блискавиці.

Л

❖ Мала з села вола вела. В село віл малу вів.

❖ Алла липку не вгляділа:

Липка листя загубила.

З липки листя не опало,—

Липку ланьки общипали.

❖ У Василя весло на все село.

❖ Мила митися не вміла.

Мила мило з рук не змила.

❖ Ми плакати – не плакали: нам плакати
нема коли.

❖ Летіла лелека, заклекотіла до лелеченят.

❖ Лиска лащить лисеня,

А лосиха – лосеня.

Лев ласкаво лапою

Левеня поляпує.

❖ Край узлісся на осичці –

Листя шелестіло,

Лисенятам і лисичці –

Стежинку золотило.

Р

**ЧЕРВОНА ПЕРЧИНА
БОРЩ ПЕРЕПЕРЧИЛА.**

- ❖ На озері у Юрася 4 коропи, 3 карася.
- ❖ Борис любить рис, а Лара – барбарис.
- ❖ В барабани барабанили, барабанили, та й набарабанились.
- ❖ На городі кріп дозрів. Зріс високий, аж до брів. Зривай більше кропу, вкидай до окропу.
- ❖ У бобра добра багато: і в коморі, і в оборі, і на дворі.
- ❖ Не турбуйте курку - клює курка крупку.
- ❖ Король корону закріпив на корову.
- ❖ Збирала Маргаритка маргаритки на горі.
Розгубила Маргаритка маргаритки у дворі.
- ❖ Кричав Архип. Архип охрип. Не треба Архипу кричати до хрипу.

- ❖ Рано-вранці в середу
пригнав Прокіп череду.
А корови в череді:
рябі, чорні та руді.

- ❖ У кухаря
Валерика
розварились
вареники.

- ❖ В порту краб здирався на трап.
Шкряботів краб: шкряб, шкряб!

- ❖ Наробили двері скрипу, заскрипіли: рипу-
рипу.
- ❖ Розгортаймо букварі,
Відтепер ми школярі.

- ❖ Ворона проворонила вороненя.

- ❖ Мурашка муркоче: морозива хоче.
Мурашко руденький, замерзнеш,
дурненький.
- ❖ Прийшов Тарас – все з`їв за раз.
- ❖ На дворі погода розмокروطогодилась.

- ❖ На річці Роман спіймав руками рака.

- ❖ У Кіндрата куртка короткувата.
  - ❖ На дворі трава, на траві дрова.
- Не рубай дрова, на траві двора.

- ❖ Дрова рубали два дроворуби.

Р – Л

- ❖ Їла Марина малину.
- ❖ У сіренької горлички
туркотливе горлечко.
- ❖ Карл у Клари вкрав корали.
Клара у Карла вкрала кларнет.
- ❖ Росте липа біля Пилипа.

- ❖ Летів горобчик, сів на стовпчик.
Прибіг хлопчик, утік горобчик.
- ❖ Пиляв Пилип поліна з лип.
Притупив пилку Пилип.

Скоро, скоро мовить Ганка
скоромовки-спотиканки.
Слово в слово Слава ловко
скоромовить скоромовки.

- ❖ Курличі курличуть, курличаток кличуть:
— Курли, курли, курличеньки,
До річеньки, до річеньки!

ОРЛИ

В орляток вирости вже крила:
Вгорі орлята пролетіли.
Під хмарами рідня крилата:
Орел, орлиця і орлята.

- ❖ Босий хлопець сіно косить, роса росить
ноги босі.

МАЛЮЄМО КЛЕНИ

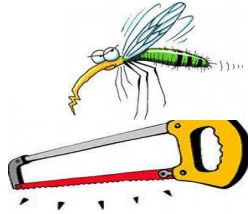
В Олени і в мене — гарнесенькі клени.
В Олени —зелені, у мене —черлені.
Зелені —травневі, черлені —жовтневі.

- ❖ Лис малий і більший лис
По гриби ходили в ліс.
Заздрить білка в лісі лису –
Лис лисички ніс із лісу.

- ❖ Краля Клара кроля прала,
А кролицю в бриля вбрала
А братикам кроленятам
Прикріпила криленята.

- ❖ Купив кріль пилку,
Поклав на узгірку.
Поки пилку шукав,
Комар пилку украв.

- ❖ Життєрадісні жирафи
Узяли журнал із шафи.
Його жужмили і м'яли...
Все одно не прочитали.

- ❖ Пилип посіяв просо. Просо поспіло.
Пташки прилетіли, просо поїли.
- ❖ Хтось хитренький хитрував –
Нашу хвіртку поламав.

Список використаної літератури

1. Білецький М.С. Весела книжка.– К.: Веселка, 1989.
2. Блінова Г.Й., Пічугіна Т.В. Дидактичний матеріал для подолання вад письма у дітей. – К.: Рад. шк., 1990.
3. Богуш А.М. Мова наших дітей. – К.: Рад. шк., 1989.
4. Гринько В.П. Букварик-Веселик. – К.: Веселка, 1990.

